

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
SVEIKATOS REIKALŲ KOMITETO
SPRENDIMAS**

DĖL ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ FINANSINĖS SITUACIJOS

2023 m. rugsėjo 20 d. Nr. 111-S-

Vilnius

Seimo Sveikatos reikalų komitetas,

2023 m. rugsėjo 13 d. Komiteto posėdyje, išklausęs Sveikatos apsaugos ministerijos, Valstybinės ligonių kasos ir teritorinių ligonių kasų, savivaldybių, asmens sveikatos priežiūros įstaigų atstovų informaciją dėl asmens sveikatos priežiūros įstaigų finansinės situacijos,

pažymi, kad viešųjų asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – ASPI) 2023 m. I pusmečio suminis finansinis rezultatas buvo teigiamas, tačiau kartu atkreiptinas dėmesys, kad 83 ASPI, t.y. 38 % visų įstaigų I pusmetį dirbo nuostolingai. ASPI nurodo šias pagrindines blogėjančių finansinių rezultatų priežastis: 2023 m. I ketv. neapmokėtos suteiktos viršsutartinės paslaugos, sąnaudų darbo užmokesčiui didėjimas, neįvykdytos sutartinės sumos, sąnaudų komunalinėms paslaugoms, maitinimui, medikamentams ir kt. augimas, lėšų mažėjimas dėl prisirašiusių pacientų skaičiaus sumažėjimo ir kt.,

primena, kad Komitetas dar 2023 m. birželio 21 d. sprendimu pažymėjo, kad bendroje viešųjų ASPI sąnaudų struktūroje didžiausią dalį sudaro ASPI sąnaudos darbuotojų darbo užmokesčiui, kai kurių ASPI išlaidos darbo užmokesčiui ženkliai viršija šį vidurkį. Kai kurių ASPI išlaidos darbo užmokesčiui ženkliai viršija šį vidurkį ir siekia 86 % įstaigos pajamų. Tai rodo, kad neretai neigiamą finansinį rezultatą įtakoja ir pačių ASPI priimami sprendimai, susiję su darbuotojų darbo užmokesčio kėlimu, įsigyjant brangią įrangą ir kitos,

atkreipia dėmesį, kad už 2023 m. I pusmetį suteiktas ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas ASPI iš PSDF biudžeto papildomai buvo sumokėta daugiau nei 58 mln. Eur (už viršsutartines asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir paslaugas pagal papildomus susitarimus), tačiau nebuvo apmokama už viršytas stacionarines paslaugas. Pažymėtina, kad pacientų laukimo eilių, srautų sureguliuavimas teikiant tiek ambulatorines, tiek stacionarines paslaugas, turėtų būti valstybės prioritetas ir ASPI neturi nukentėti dėl to, kad, siekdamos pacientams laiku suteikti reikalingą pagalbą, kurios poreikis didžiulis, nukentėtų finansiškai. Atkreiptinas dėmesys, kad tarp

įstaigų, kurios viršijo sutartyse numatytą stacionarinių aktyviojo gydymo paslaugų skaičiaus finansavimą, yra ir pačias sudėtingiausias ir reikalingiausias paslaugas teikiančios ASPĮ,

pastebi, kad sveikintinas Valstybinės ligonių kasos siūlymas, esant PSDF biudžeto galimybėms, dažniau nei iki šiol skirti papildomas lėšas viršplaninėms asmens sveikatos priežiūros paslaugoms apmokėti, tačiau, manytina, kad taikomas apmokėjimo modelis yra iš principo ydingas, nes dėl viršytų paslaugų apmokėjimo sprendžiama praėjus nemažam laiko tarpui po paslaugų suteikimo, o ASPĮ, teikdamos paslaugas, nežino, ar už jas bus sumokėta. Siūlytina ieškoti galimybių keisti apmokėjimo tvarką taip, kad įstaigos, prieš teikdamos sutartyse numatytą paslaugų skaičių viršijančias paslaugas, turėtų apmokėjimo už jas garantijas,

pabrėžia, kad 2023 m. planuojama metinė valstybės biudžeto įmoka, mokama už vieną draudžiamąjį valstybės lėšomis (537,7 EUR) yra daugiau kaip 3 kartus mažesnė už planuojamą dirbančio asmens metinę PSD įmoką (1631 EUR) ir apie 1,3 karto mažesnė už planuojamą metinę savarankiškai PSD įmokas mokančiojo asmens įmoką (704 EUR). Pabrėžtina, kad nors už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis sumokamos mažiausios PSD įmokos, jų sveikatos priežiūra PSDF biudžetui kainuoja brangiausiai. Atkreiptinas dėmesys, kad 2024 m. planuojamas valstybės lėšomis draudžiamųjų asmenų skaičius – 1,47 mln., (2023 m. – 1,46 mln.) be to į valstybės lėšomis draudžiamų asmenų sąrašą nuolat įtraukiamos naujos asmenų grupės. Valstybės lėšomis draudžiamų asmenų sveikatos priežiūros išlaidos ženkliai viršija lėšas, kurias valstybės biudžetas perveda į PSDF biudžetą už šių asmenų sveikatos draudimą. Manytina, kad siekiant mažinti privalomojo sveikatos draudimo įmokų dydžio netolygumus bei didinti pajamas, valstybės biudžeto įmokos, mokamos už vieną draudžiamąjį valstybės lėšomis, dydis turėtų būti peržiūrėtas ir padidintas taip, kad prie PSD įmokos, kurią moka savarankiškai dirbantys asmenys, dydžio,

atkreipia dėmesį, kad privalomasis sveikatos draudimas remiasi solidarumo ir visuotinum principais, visi asmenys gali naudotis tokios pat apimties sveikatos priežiūros paslaugomis, nepriklausomai nuo to, kokio dydžio įmokos už juos mokamos. Kartu atkreiptinas dėmesys į Konstitucinio Teismo 2013 m. gegužės 16 d. nutarimą, kuriame pažymėta, “kad Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas konstitucinis asmenų lygybės įstatymui principas reikalauja, kad teisėje pagrindinės teisės ir pareigos būtų įtvirtintos visiems vienodai; šis principas reiškia žmogaus prigimtinę teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įpareigoja vienodus faktus vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, bet nepaneigia to, kad įstatymu gali būti nustatytas nevienodas teisinis reguliavimas tam tikrų asmenų kategorijų, esančių skirtingose padėtyse, atžvilgiu; konstitucinis asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeistas, jeigu tam tikri asmenys ar jų grupės būtų traktuojami skirtingai, nors tarp jų nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas“.

Atsižvelgus į tai, manytina, kad turėtų būti peržiūrėtos Sveikatos draudimo įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje išdėstytos valstybės lėšomis draudžiamų asmenų grupės bei 17 straipsnyje įtvirtinti privalomojo sveikatos draudimo įmokų dydžiai ir įvertintas šių nuostatų aktualumas ir pagrįstumas.

Komitetas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo statuto 65 straipsnio 1 dalies 4 punktu,

n u s p r e n d ž i a:

1. Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei:
 - 1.1. Siekiant racionaliai ir efektyviai naudoti PSDF lėšas bei užtikrinti savalaikį reikalingų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą įvertinti galimybę nustatyti maksimalų PSDF biudžeto rezervo dydį („lubas“) ir pateikti pasiūlymus dėl teisės aktų, susijusių su „lubų“ nustatymo mechanizmu, tobulinimo,
 - 1.2. Sudaryti galimybes 2023 m. dalį PSDF biudžeto rezervo lėšų panaudoti ASP paslaugų prieinamumo, ASP paslaugų apmokėjimo, sveikatos priežiūros specialistų darbo užmokesčio didinimui ar kitoms svarbiausioms problemoms spręsti.
 - 1.3. Siekiant mažinti privalomojo sveikatos draudimo įmokų dydžio netolygumus, apsvarstyti galimybes didinti valstybės biudžeto įmokos, mokamos už vieną draudžiamąjį valstybės lėšomis, dydį, priartinant šį dydį prie PSD įmokos.
 - 1.4. Peržiūrėti Sveikatos draudimo įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje išdėstytą valstybės lėšomis draudžiamų asmenų grupes bei 17 straipsnyje įtvirtintų privalomojo sveikatos draudimo įmokų dydžius, įvertinti šių nuostatų aktualumą, pagrįstumą ir svarstyti galimybes jas patikslinti.
2. Siūlyti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai ir Valstybinei ligonių kasai prie Sveikatos apsaugos ministerijos:
 - 2.1. Rengiant asmens sveikatos priežiūros paslaugų, kurių išlaidos apmokamos Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis, bazinių kainų metodikos pakeitimo projektą, peržiūrėti ir įvertinti paslaugų įkainius, ypatingai atkreipiant dėmesį į paslaugų, kurių bazinės kainos galimai nedengia visų sąnaudų., pvz. paliatyvioji pagalba, slauga, akušerija, ginekologija ir kt.
 - 2.2. Asmens sveikatos priežiūros įstaigose, kuriose neigiamas finansinis rezultatas susidarė galimai dėl įstaigų vadovų priimamų sprendimų, klaidų, neefektyvios vadybos, neracionalaus lėšų panaudojimo ir pan., atlikti neplaninius auditus. Vertinant praėjusių metų veiklos rezultatus, atsižvelgti į neigiamų finansinių rezultatų priežastis.

2.3. Siekiant garantuoti asmens sveikatos priežiūros įstaigoms apmokėjimą už visas suteiktas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, tobulinti viršplaninių asmens sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimo tvarką. Reglamentuoti, kad ASPI, matydama, kad greitu metu išnaudos sutartyse numatytą paslaugų skaičių ir esant šių paslaugų poreikiui (pvz. didelės laukimo eilės), privalo kreiptis į Sveikatos apsaugos ministeriją ir Valstybinę ligonių kasą dėl apmokėjimo garantijų suteikimo.

Komiteto pirmininkas

Antanas Matulas

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos Seimas, Gedimino pr. 53, 01109 Vilniaus m., Lietuva (2023-09-21 09:39:24)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ FINANSINĖS SITUACIJOS
Dokumento rūšys	-
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-09-20 Nr. 111-S-26
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Antanas Matulas, Seimo narys
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-09-20 20:18:42 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-09-20 20:18:55 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	EID-SK 2016,2.5.4.97=#160e4e545245452d3130373437303133,AS Sertifitseerimiskeskus,EE
Sertifikato galiojimo laikas	2019-09-18 20:08:20–2024-09-16 23:59:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Seimo kanceliarija, Dokumentų valdymo sistema
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-09-20 20:18:57 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA,VI Registru centras - i.k. 124110246,RCSC,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2022-02-28 10:34:07–2025-02-27 10:34:07
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DocLogix v12.8.7.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2023-09-21 09:39:24)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2023-09-21 09:39:24 atspausdino Daiva Žukauskė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-